

PLJESAK DLAN-OM

ZNANOST

RAZVOJ IDENTITETA GLUHIH

INFOGRAFIKA

GLUHI SLIKARI IZ RENESANSE

OBAVIJESTI

FESTIVAL CLIN D'OEIL

broj.

PLJESAK DLAN-OM

ISSN 2991-1168

Broj 11 / travanj / 2024

UREDNIŠTVO

Izdavač: Udruga “Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Glavni urednik: Angel Naumovski

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Urednici: Lino Ujčić i Angel Naumovski

Prijevod: Dijana Adžić

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Fotografije: foto arhiv Dlan

Dizajn na naslovnici: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

E-mail: udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

IBAN: HR 95 24020061100074154

OIB: 51629434968

Matični broj: 1608037

Časopis izlazi uz financijsku podršku:

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA

3 str.

ZNANOST

Razvoj identiteta Gluhih

4 str.

INFOGRAFIKA

Gluhi slikari iz renesanse

9 str.

ZABAVNI KUTAK

10 str.

ZANIMLJIVOSTI IZ SVIJETA

Društveni život Gluhih u Brazilu

12 str.

KULTURA

Prenošenja kulturnih vrijednosti unutar Burundi zajednice Gluhih

15 str.

KULTURA

Brailleovo pismo

17 str.

OBAVIJESTI

Festival Clin d Oeil

18 str.

Poštovani i dragi čitatelji i pratitelji programa i projekata u Udruzi "DLAN" te ljubitelji i pristaše kulture i umjetnosti Gluhih,

evo nam travanjskog broja gdje ćete, unatoč tome što je naslovnica ovog primjerka u narančastoj boji, kao i inače vidjeti pregršt zanimljivosti, informacija i osvrt. Autor članka „Razvoj identiteta Gluhih“ Brede Carty iz Australije će nam opširnije govoriti o tome kako se osobe oštećena sluha osjećaju i nose s oštećenjem sluha/gubitkom sluha/gluhoćom.

Neki (iz moje perspektive) su sretni što su gluhi i u zajednici gluhih se osjećaju prihvatljivo i upotunjeno, a neki ne mogu prihvatiti da su gluhi i ne osjećaju se u zajednici Gluhih kao svoji na svome.

Unatoč tome pokušavaju se, bezuspješno, probiti u društvo osoba zdrava sluha (u daljnjem tekstu "čujuće" osobe"). Ima i gluhih osoba, koje su se, zahvaljujući brzorastućoj tehnologiji i raznim pomagalicama za komunikaciju i kvalitetu čujnosti, brzo prilagodili u društvu čujućih osoba.

Ali ... teško je to, priznajem, povjerovati. Tome sam 2016. godine posvetio performans „Što kaže!“. Teško je to povjerovati - kažem ja iz vlastitog iskustva, a članak Brede Carty o tome dosta govori.

Evo, čitajte, razmislite i ... ako imate pitanja i/ili slično javite se uredništvu časopisa "Pljesak DLAN" na udruga.dlan.zagreb@gmail.com. Otvoreni smo za razgovor, prepiske, rasprave ...

O Identitetu Gluhih će posvjedočiti i dočarati subjektivan pristup umjetnik karikaturist kojem ne znam ime niti ga mogu naći.

Dalje ćete čitati o životima gluhih osoba u Brazilu i Burundiju. Vidjet ćete kakav je bio (i još je) položaj gluhih i gluholijepih osoba u tim državama počevši od obrazovanja, zapošljavanja i prilagodbe informiranja za iste. Moramo biti sretni i zahvalni što naši uvjeti i položaj u društvu u Hrvatskoj nisu ni blizu njihovoj situaciji.

I, na kraju, s ponosom najavljujemo prisustvovanje (7. put) i aktivno sudjelovanje (2. put) članova udruge "DLAN" na Svjetskom Festivalu kulture i umjetnosti "Clin D'Oeil" u Reimsu.

Lijep pozdrav te ugodno i sparno ljeto,

Vaš Angel

Razvoj identiteta Gluhih

Breda Carty

Što je identitet? Kako mi, kao Gluhe osobe, definiramo identitet? Australijski znakovni jezik nema ni jedan jedini znak koji odgovara ovoj engleskoj riječi. Identitet je veoma kompliciran koncept i većina znakovnih jezika ima znakove za različite aspekte identiteta. Na primjer, znak za „identificiranje s određenom skupinom“ je često naglašen oblik od „pridružiti“. Mnogi pojmovi koje Gluhi u Australiji koriste kako bi opisali sami sebe i druge se više tiču identiteta nego razine sluha. Primjeri uključuju: „Gluh“, „snažno Gluh“, „oralan“, „razmišlja kao čujuć“, „čujuć“ itd.

U svrhu ovog rada, identitet će biti definiran kao „stanje bivanja samim sobom...a ne drugi“ (The Macquarie rječnik, 1985) i kao „subjektivni smisao vlastite situacije i vlastitog kontinuiteta i karaktera koji pojedinac stječe kao rezultat različitih društvenih iskustava“

(Goffman, 1963; 129). Potraga za identitetom je potraga za odgovorima na pitanja „Tko sam ja?“ i „Gdje ja pripadam?“ Prema Eriksonu (1968), osjećaj identiteta se razvija kako osoba uči razrješavati unutarnje sukobe. Ovi sukobi se moraju razriješiti kako bi se osoba u potpunosti razvila. Jedan od najvećih sukoba koje je potrebno razriješiti tijekom adolescencije je identitet nasuprot izgubljenosti, a razrješavanje ovog sukoba rezultira osjećajem vlastitog identiteta. Osjećaj identiteta se smatra ključnim za daljnje razrješavanje kriza u životu pojedinca, poput sposobnosti formiranja odnosa i postajanjem zreloom, produktivnom odrasloom osobom koja prihvaća sama sebe.

Neki su društveni znanstvenici (poput Goffmana, 1963) predložili dva tipa identiteta – osobni i društveni identitet. Prema njihovom viđenju, osoba ostvaruje osobni identitet unutar ponekad

ograničavajuće društvene okoline. Drugi istraživači, poput Lainga (1965) i egzistencijalnih filozofa također predlažu dvojne identitete – stvarno ja i lažno ja – i upozoravaju na opasnost od otuđivanja ako je prevelik raskorak između jednog i drugog. Čini se da središnje pitanje „Tko sam ja?“ gotovo uvijek uključuje nekakav sukob između individualnog i društva. Nedovoljno razrješavanje sukoba, oko čega se svi općenito slažu, ima ozbiljne posljedice na život pojedinca. Mi, Gluhe osobe, baš kao i svi drugi, moramo razviti osjećaj identiteta koji nam omogućuje učinkovito funkcionirati kao cjelovite osobe kroz naše živote.

Ako se pita „Koliko je važna gluhoća u razvoju identiteta?“ svaka Gluha osoba će odgovoriti kako je ključna. Oboje, kao pojedinci, i kao članovi zajednice, Gluhe osobe su razvile identitete koji se temelje na njihovoj gluhoći. Neke od značajki identiteta Gluhih uključuju:

1. prihvaćanje gluhoće kao temeljnog, pozitivnog dijela samog sebe
2. prepoznavanje i sudjelovanje u kulturi Gluhih, posebno kroz Znakovni jezik, i
3. tumačenje svijeta kojim smo okruženi na način koji je kompatibilan s pojedinačnim iskustvom Gluhe osobe.

Proučavanje kako se identitet Gluhih razvija je posebno izazovno jer 90 posto Gluhih osoba ne uči temeljne karakteristike svog identiteta od svojih obitelji, i zato jer je razvoj ovog identiteta aktivno obeshrabrivan od strane obrazovnog sustava u kojem većina Gluhih osoba odrasta. Daljnja poteškoća u istraživanju razvoja ovog identiteta, je to da su mnogu

Glui učinkovito blokirali neka od bolnih iskustava koja su oblikovala njihove identitete. Prisjećanje na ta iskustva se može gledati kao rizik od gubitka prihvaćenosti od strane šire zajednice Gluhih.

Opis identiteta Gluhih iz australijske perspektive u nastavku, temelji se na raspravama sa radionica pri studijima Gluhih održanih diljem Australije. Ove su se grupe sastojale od Gluhih osoba koje dolaze i iz čujućih i iz Gluhih obitelji, kao i djece odraslih Gluhih (CODA), čujućih profesionalaca i čujućih osoba koje nemaju nikakve veze sa zajednicom Gluhih. Dvije početne točke za raspravu o identitetu Gluhih su proizašle iz ovih radionica:

1. „Mislio sam da su svi na svijetu Glui.“
2. „Mislio sam da sam jedina gluha osoba na svijetu.“

Prva izjava očito dolazi od Gluhih osoba s Gluhim roditeljima i/ili braćom i sestrama. Temeljno, ono što ovi ljudi govore je, „Mislio sam da sam normalan: Mislio sam da su svi kao ja jer su meni najbliže osobe bile poput mene. Nisam bio svjestan „gluhoće“ u ni jednom smislu.“

Iskustvo ovih Gluhih osoba je veoma važno prilikom proučavanja razvoja identiteta Gluhih jer su oni jedine Gluhe osobe koje nauče jezik, kulturu i početke identiteta od svojih roditelja. Oni postaju prijenosnici ili nositelji ovih informacija. Njihova naknadna uloga u zajednici Gluhih se pomno proučava. Padden i Humphries (1988) ističu kako ih se „u jednu ruku poštuje, a u drugu ruku stigmatizira“ (Padden i Humphries, 1988:48). Ove Gluhe osobe druge Gluhe osobe poštuju zbog njihove

fluentnosti u znakovnom jeziku, zbog njihovog širokog znanja o zajednici Gluhih i zbog njihovog automatskog prihvaćanja kao članova u zajednicu Gluhih. Istovremeno, Gluhe obitelji mogu biti stigmatizirane od strane šire zajednice čujućih i druge Gluhe osobe mogu podsvjesno apsorbirati ovu negativnu vrijednost, što može rezultirati ambivalentnim stavom prema Gluhim osobama iz Gluhih obitelji.

Kao što je jedna Gluha žena to sažeto objasnila, „Mi smo kao plemstvo zajednice Gluhih!“ (Jean St. Clair, osobna komunikacija, 1988). Drugim riječima, oni su opće poznati i cijenjeni, ali često promatrani s ljubomorom i znatiželjom te su meta više kritika i tračeva nego ostali članovi zajednice Gluhih. Kako su ovi ljudi naučili da nisu svi na svijetu gluhi, već, čak dapače, da su oni članovi kulturalne/lingvističke manjine, treba biti tema daljnjih istraživanja.

Druga izjava dolazi od gluhe djece čujućih roditelja koji, zbog integracije ili kasnijeg nastupanja gluhoće, ne upoznaju druge gluhe ljude tijekom ranijih godina svog života. Ono što oni tvrde je u principu, „Osjećao sam se nenormalno, drugačije; iako sam možda znao da postoje druge gluhe osobe na svijetu, uvijek mi se činilo da sam jedan od svoje vrste, čudak.“

Iskustva ovih osoba su također jako važna u proučavanju razvoja identiteta Gluhih jer mogu dati zaključne dokaze o snazi privlačnosti kulture Gluhih. Ovi ljudi često prelaze velike psihološke razdaljine kako bi istražili i prihvatili identitet Gluhih. Možda i napuštaju ili obezvrjeđuju veze koje imaju s čujućim svijetom

kako bi to napravili. Činjenica je da ove Gluhe osobe uče Jezik i kulturu Gluhih i svjesno razvijaju identitet Gluhih, pruža priliku za analizu ovog procesa učenja.

Uz to, zbog činjenica da često nisu potpuno prihvaćeni kao članovi zajednice Gluhih, mi možemo izolirati karakteristike koje pojedinca čine Gluhim i one koje ga odvrćaju od bivanja Gluhim.

Kao što je ranije navedeno, dvije izjave predstavljaju ekstreme u rangiranju iskustava. Većina Gluhih osoba spada negdje između. Iskustva CODA također mogu biti poučna – njihov proces učenja da oni nisu Gluhi može biti uspoređan iskustvima Gluhih osoba iz čujućih obitelji.

Pa kako to da onda toliko nas završi u zajednici Gluhih, dijeleći jezik i kulturu koji joj pripadaju i posjedujemo ono što se tako široko definira kao „identitet Gluhih“? Ako se uzmu u obzir duge puteve koje neki od nas prolaze, možemo li identificirati bilo koje zajedničke faze na ovom putu prema identitetu Gluhih? Nastavni opis faza razvoja identiteta Gluhih dolazi iz rasprava s grupama Gluhih odraslih osoba u Australiji. U ovoj je fazi istraživanja ovo samo okvir za raspravu.

Zbunjenost. Zbunjenost proizlazi iz shvaćanja da pojedinac nije isti kao svi drugi iz njegove obitelji. Rana bliskost roditeljima i obitelji koju većina djece osjeća pomaže, ali nije uvijek dovoljna da pojedinac spozna svoje mjesto u svijetu. Gluha djeca iz čujućih obitelji će vjerojatnije iskusiti zbunjenost zbog ove različitosti nego gluha djeca iz Gluhih obitelji, iako čak i ova grupa može iskusiti neku razinu zbunjenosti.

Frustracija /Ljutnja/ Krivnja.

Emocionalne reakcije frustracije, ljutnje i krivnje su prirodni odgovori na manjak prihvaćanja ili razumijevanja od strane ljudi iz neposredne okoline pojedinca. Gluha osoba možda internalizira ove emocije, razvijajući tako vrstu mržnje usmjerene prema sebi, ili ih mogu izraziti u obliku eksplozivne naravi ili razdobljima nesuradljivosti.

Istraživanje. U jednom trenutku, gluha će osoba pobliže početi istraživati mogućnosti osobnog identiteta odabirući hoće li se pripojiti Gluhim osoba ili čujućima, na primjer, ili se povezivati s učenjem znakovnog jezika ili vježbanjem govornih vještina. Pristup ovim grupama i dostupnost informacija su ključne u ovoj fazi. Jedna od poteškoća u ovoj fazi je generalni manjak informacija o Gluhim osobama, povijesti i kulturi Gluhih. Teško je razviti identitet kao Gluha osoba kada ove informacije nisu lako pristupačne.

Identifikacija/Odbijanje. Identifikacija s jednom ili više skupina može biti probno na neko vrijeme i promjenjivo je u skladu s ranim iskustvima s tom skupinom. Na primjer, gluha osoba s čujućim roditeljima, koja ide u redovnu školu, će se možda identificirati sa zajednicom Gluhih u naletu entuzijazma i osjećaja da su napokon našli gdje pripadaju, da bi na kraju iskusili poteškoće u prihvaćanju od strane članova zajednice Gluhih. Međutim, nakon doživljavanja odbijanja od strane čujućih osoba, ova osoba će možda zajednicu Gluhih promatrati sa zahvalnošću.

Podvojenost. Osjećaji podvojenosti mogu se dogoditi u početnoj fazi identifikacije kada pojedinac doživi negativne aspekte skupine. Ovakvi osjećaji nastaju, posebno

kad pojedinac vidi članove skupine da se ponašaju na način koji potvrđuje negativne stereotipe drugih o toj skupini, na primjer, kako su gluhe osobe pasivne ili kako se budalasto ponašaju (Goffman, 1963).

Prihvaćanje. Prihvaćanje osobnog i društvenog identiteta pojedinca stupa kada ljudi imaju dovoljno informacija i iskustva kako bi znali tko su i kamo pripadaju. Prihvaćanje podrazumijeva osjećati se ugodno biti sam sa sobom i s reakcijama koje pojedinac može dobiti od obje – odabrane grupe i drugih. Prihvaćanje omogućuje pojedincu nastaviti sa životom, razviti osobne odnose, i funkcionirati učinkovito u odabranom društvenom okruženju.

Ovih šest faza su samo smjernice. Vrijednost utvrđivanja razvoja identiteta Gluhih na ovaj način je u tome što pruža okvir unutar kojeg je moguće iznijeti na vidjelo osobne priče Gluhih osoba o njihovim iskustvima, koja nam, na kraju, pomažu razjasniti proces razvoja identiteta Gluhih.

Razumijevanje procesa razvoja identiteta se može olakšati ako usporedimo iskustva Gluhih s iskustvima nekih drugih manjinskih skupina. U kontekstu Australije, postoje vrijedne paralele koje možemo povući s iskustvima Aboridžina. Iako se pripadnost Aboridžinima prenosi s roditelja na dijete, mnoge generacije djece Aboridžina su odvajani od svojih bioloških roditelja od strane bjelačke vlasti i smješteni u bjelačke udomiteljske obitelji. Službenici koji su pretpostavljali da je to najbolje, poticali su ih da postanu što sličniji bijelcima. Čak i one obitelji Aboridžina koje ostanu netaknute, često pokušavaju usvojiti vrijednosti bijelaca, iz

straha i zbog učinkovitog ispiranja mozga.

Zajednice Aboridžina su bile desetkovane – mnogo od njihove kulture i mnogo njihovih jezika je izgubljeno – ali snažni identitet Aboridžina i dalje opstaje i uzeo je zamaha u posljednjih nekoliko desetljeća. Ti Aboridžini koje su odgojili bijelci, vraćaju se u potrazi za svojim identitetima i proces ima mnogo paralela s onim koji Gluhe osobe prolaze.

U vremenu kada se mnogo Gluhi osoba osjeća kao da obrazovne prakse kao

što je inkluzivno obrazovanje (redovni program), ugrožavaju šanse da djeca razviju svoje identitete kao Gluhe osobe, za nas je ključno razumjeti proces razvoja identiteta. Moramo biti u mogućnosti olakšati onim gluhim osobama koje se možda bore s krizom identiteta.

*

@civecomicver2

Gluih slikari iz renesanse

Renesansa se može smatrati zlatnim dobom gluih slikara u Europi. Imamo još puno toga za otkriti, a neke od njih nemamo ni sliku kako su izgledale.

1440-1486

Cristoforo de Predis: Ovaj talijanski miniaturist rođen je gluh i vjeruje se da je bio poznat Leonardu da Vinci. Imao je značajan utjecaj na prosvijećenu umjetnost renesanse.

1454-1513

Pinturicchio: talijanski renesansni slikar, poznat po svojoj delikatnoj tehnici i detaljnim freskama u Sikstinskoj kapeli i papinskim palačama. Pinturicchio znači "mali slikar".

XV stoljeće

Jaime López: Gluih španjolski slikar o kojem se malo zna. Pod nadimkom "el muño", ukrasio je pustinjačku kuću Naše Gospe od Prada u Toledu.

1526-1579

Barend Dircksz: nizozemski slikar poznat kao Dooven ili "Gluih Berent". Poznato je da je naslikao djelo koje visi u Amsterdamskoj gradskoj vijećnici.

1526-1579

Navarrete "El Mudo": Bio je najvažniji španjolski slikar u dekoraciji samostana El Escorial, nazvan titulom kraljevog slikara. Vješt u religioznim slikama i portretima.

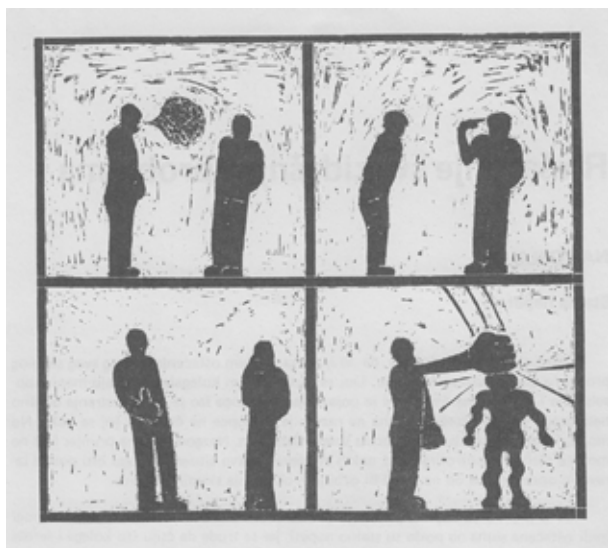
1585-1634

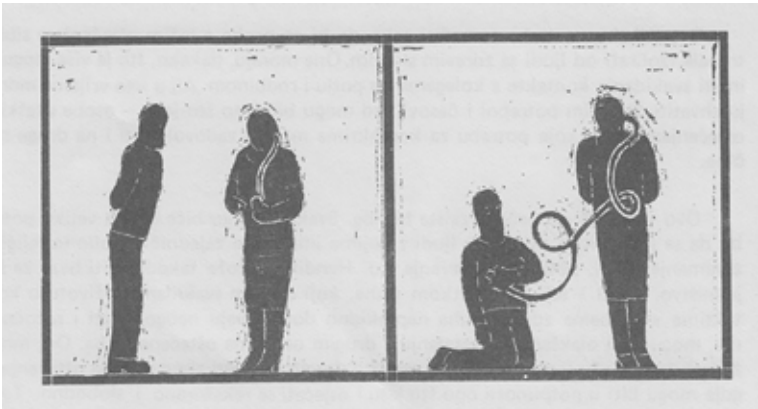
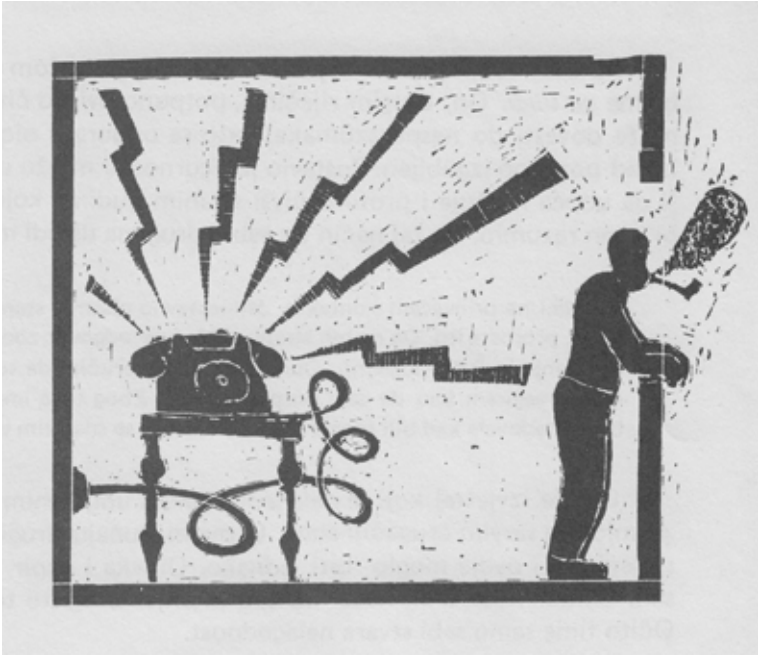
Hendrick Avercamp: poznat kao "nijemi iz Kampena", bio je nizozemski slikar poznat po svojim zimskim pejzažima i scenama klizanja na ledu.

1593 – ?

Ercole Sarti: Također poznat kao "il muto da Ficarola", poznat po djelu naslikanom u Ficarolovoj crkvi sv. Valentina.

*

Društveni život Gluhih u Brazilu

Antonio Campos de Abreu

Ne postoje povijesne statistike o gluhoći u Brazilu od doba njezinog otkrića od strane Europljana u šesnaestom stoljeću, sve do godine 1855., kada je gluhi Francuz, Hernest Huet, stigao u zemlju. Uz pomoć brazilske vlade, osnovao je Nacionalni Institut za Gluhe i Nijeme u Rio de Janeiru, s ciljem razvoja kulturnih i obrazovnih aktivnosti. Institut je otvoren 26. rujna 1857.

Mnoge gluhe osobe su pohađale tu školu te se uporaba znakovnog jezika u zemlji povećala. Ipak, problemi gluhih Brazilaca koji su taj jezik koristili se također povećao zbog diskriminacije i predrasuda koje traju i danas. U njihovim plemenima, gluhe i nagluhe osobe se poštuju i znakovni jezik se koristi kao sredstvo komunikacije.

Danas, brazilski gradovi doživljavaju pad u obrazovanju i društvenoj integraciji gluhih osoba. Specijalizirane institucije za gluhe su slabe i neaktivne, što uzrokuje osjećaje ljutnje i nepovjerenja unutar zajednice gluhih. Na području specijalnog obrazovanja, vladi nedostaju temeljne statistike poput ukupnog broja osoba s invaliditetom u zemlji. Kao rezultat toga, postoji samo jedna škola za gluhoslijepu mladež u Brazilu. Popu-

lacija se mora osvijestiti o problemima s kojima se gluhoslijepa osoba suočava. Društvena diskriminacija protiv njih i mnogi nemaju pravo pohađati školu.

Trenutno, gluhe osobe se osobe u Brazilu bore razviti sami sebe unatoč problemima vezanim uz obrazovanje. Ministarstvo obrazovanja je ustanovilo obrazovnu politiku koja je, s perspektive gluhih osoba, neadekvatna; tako da se kriza nastavlja. Diskriminacija se učestalo događa. Gluhe osobe sada uspoređuju svoju borbu s borbom crne rase kojoj je nametnuto ropstvo, ili brazilskih Indijanaca koji su na rubu da izgube svoju zemlju zbog političkih i ekonomskih razloga.

Gluche osobe Brazila nastavljaju zahtijevati obrazovni program kako bi postigli društvenu integraciju, ali ne dobivaju gotovo ništa. Čini se da su se vlada i stručnjaci na području obrazovanja gluhih distancirali i sve su manje zabrinuti oko problema vezanih za komunikaciju. U prošlosti, mnogi su zagovarali samo oralnu komunikaciju, koristeći metode poučavanja iz Francuske, Njemačke, Italije i Jugoslavije. Brazilski stručnjaci imitiraju te metode bez poštivanja zajednice gluhih i ne slušajući njihove pritužbe.

Iz tih razloga, osjećamo kako su organizacije gluhih ključne jer one omogućuju prostor gdje se gluhe osobe mogu okupiti i raspravljati o ovim problemima, kao i razvijati strategije za borbu protiv njih. Prva organizacija gluhih u Brazilu osnovana je 1913., a danas postoji oko četrdesetak organizacija diljem zemlje. U kontaktu su jedne s drugima kroz sportska natjecanja i korespondenciju.

Nacionalna federacija za obrazovanje i integraciju Gluhih (Federação Nacional de Educação e Integração dos Surdos ili FENEIS) osnovana je 1987. Ova je organizacija započela program za ukazivanje na diskriminatorno ponašanje stručne zajednice i vlade prema zajednici gluhih. FENEIS želi osigurati prava gluhih osoba na društvenu integraciju i uvjeriti stručnjake i škole da usvoje filozofiju Potpune Komunikacije.

Prihvaćanjem europskih oralnih metoda, stručnjaci su postali pristrani u protivljenju upotrebi znakovnog jezika. Prije nekoliko godina, neki brazilski stručnjaci posjetili su Sjedinjene Države kako bi promatrali obrazovne metode koje se koriste na Sveučilištu Gallaudet. Una-

toč tome što su rekli, nisu prihvatili filozofiju Potpune Komunikacije, čak nisu pokušali ni osigurati materijale potrebne za njezinu upotrebu u ovoj zemlji. Oralizam je nastavio dominirati područjem obrazovanja gluhih u Brazilu do nedavno.

Mnogi nastavnici odbijaju korištenje znakovnog jezika, vjerujući da inteligentne gluhe osobe moraju naučiti govor kako bi uspjeli maturirati i završiti srednju školu. Prema mišljenju ovih nastavnika, uporaba znakovnog jezika ometa gluhu osobu u usvajanju govora.

Tijekom Internacionalne godine osoba s invaliditetom (1981.), upućen je očajnički vapaj zbog situacije gluhih osoba te je kao rezultat vlada počela mijenjati politike koje se odnose na obrazovanje gluhih. Ova je promjena nastala iz serije prikaza stanja društvene integracije gluhih osoba u Brazilu. 1984., zatim ponovno 1988., putovao sam uokolo Brazilom, posjećujući gotovo čitavu zemlju i stojeći licem u lice s gluhim osobama koje su radile unutar zajednica gluhih. Moć zajednice gluhih je narasla, ali i dalje postoje mnoge poteškoće i problemi koji se nastavljaju zbog komunikacijske praznine između gluhih i čujućih osoba. Gluhe osobe moraju gurati stručnjake na terenu prema hrabroj i promišljenoj promjeni.

U ovom trenutku, stručnjaci s područja obrazovanja gluhih počinju prihvaćati i razumijevati neke zabrinutosti zajednice gluhih. Ovo razumijevanje i prihvaćanje, posljedično započinje smanjivati dominaciju oralne metode. Potpuna Komunikacija je sada prihvaćena u nekoliko institucija, i iako malo, ovo prihvaćanje raste.

Manjak obrazovnih prilika na razinama sekundarnog i sveučilišnog obrazovanja i dalje ostaje problem za gluhe osobe Brazila. Jedina srednja škola za gluhe u Brazilu je Escola Especial Concórdia, koja se nalazi u Rio Grande do Sul. (Ova je škola koristila oralnu metodu 13 godina, usvajajući filozofiju Potpune Komunikacije nakon posjeta i promatranja škola u Europi i u Sjedinjenim Državama.) Nekoliko je gluhih osoba, oralnom metodom, uspjelo naučiti govoriti i steći pozicije odvjetnika, inženjera, knjižničara, stomatologa, arhitekata, računalnih analitičara, psihologa i matematičara. Ali ove su osobe imale financijsku podršku obitelji, i imali su malo.

Htio bih naglasiti još posljednju stvar na temu obrazovanja. Obitelji obično ne dobiju nikakve upute kako se ophoditi s gluhim djetetom. Stoga često nemaju strpljenja sa svojom gluhom djecom i potencijalno ih zanemaruju. Kao rezultat toga, gluha mladež gleda organizaciju gluhih kao mjesto za komunikaciju jedni s drugima i način društvenog razvoja. Organizacija je mjesto gdje se okupljaju, dijele informacije i uživaju na zabavama. Zato organizacija ima ključnu ulogu za gluhu mladež, kao i za gluhe odrasle osobe.

Većinski fokus organizacija gluhih osoba u Brazilu je usmjeren na sportove. Kako bi omogućili prilike da se ovi sportaši natječu jedni s drugima, Nacionalna konfederacija sporta Gluhih (organizacija priznata od strane brazilske federalne vlade) je osnovana 1982. Ovdje se gluhi sportaši povezuju i ostaju ujedinjeni u borbi protiv predrasuda i društvene diskriminacije. Unatoč nastojanjima organizacija ipak poteškoće u

društvenoj integraciji nastavljaju postojati.

Brazil je veoma velika zemlja koju sačinjava 27 država. Na sjeveru, gluhe osobe nisu ustanovile ni jednu službenu aktivnost potrebnu za društvenu integraciju. Njihovi su životi uistinu teški. Nemaju organizacija gluhih i kulturalnih aktivnosti te se stoga moraju okupljati na ulicama kako bi razgovarali. U sjeveroistočnoj regiji, gluhe osobe imaju ograničene kulturalne i društvene aktivnosti. No na jugu su počeli razvijati više kulturalnih aktivnosti na jednostavnoj razini, dok se u nekim gradovima stvari poboljšavaju. U jugoistočnoj regiji, raznolikost aktivnosti je veća. Pokret za prava gluhih je jači u ovoj regiji nego u ijednoj drugoj.

Brazil nije siromašna zemlja, ali nije lako mjesto za dobar život gluhih osoba jer nema dovoljno svijesti o njihovim potrebama i brigama od strane vladinih agencija, škola, stručnjaka i loše informiranih i nezainteresiranih obitelji.

Općenito, gluhe osobe žive dobro unutar svojih neposrednih zajednica. Veći je problem komunikacijska praznina između gluhih i čujućih Brazilaca. Što je ova praznina manja, veća će biti društvena i kulturalna integracija gluhih osoba, njihovo znanje o svijetu i sudjelovanje organizacija gluhih u društvu generalno.

<https://www.youtube.com/watch?v=hXoFmU17MAk>

*

Prenošenje kulturnih vrijednosti unutar Burundi zajednice Gluhih

Adolphe Sururu

U društvu države Burundi – kao što je slučaj u mnogim kulturama zemalja Trećeg svijeta s visokim stupnjem nepismenosti – obrazovanje u najširem smislu je još uvijek praktički neformalno, nestrukturirano te se prenosi usmenim putem s roditelja na dijete.

U krugu obitelji, dijete je izloženo i može imitirati različite uloge koje mu pokazuju roditelji, odrasle osobe iz njegove zajednice i vršnjaci s kojima se druži. Postoje različite kulturne norme koje omogućuju ovo neformalno obrazovanje koje se temelji na obitelji, kako bi pripremio djecu za njihove buduće živote odraslih osoba. U čujućim obiteljima, roditelji koriste priče, pjesme i poeziju kako bi podučili svoju djecu. Stoga, dok je još jako mlado, muško dijete uči o ispaši krava i uzgoju stoke – kao i o čitavoj pastirskoj tradiciji – od svog oca. Otac uči sina pjesme i priče povezane s životom uzgajivača stoke. Ako je otac poljoprivrednik ili obrtnik, sin uči – također kroz pjesme i priče – tajne poljoprivrede ili zanata.

Od svoje najranije dobi, mala djevojčica uči popis bajki koje se koriste za tješjenje uplakanog djeteta i uči društvene norme svog naroda od svoje majke. Na primjer, kroz ples djevojčicu se poučava određene stvarne situacije njezinog života i daje se značenje izražavanju određenih emocija. Ove vještine joj pomažu steći točno određenu sliku njezine uloge kao žene i kao majke u svojoj zemlji. Ovo obrazovanje se odvija izvan konteksta ikakvog formalnog akademskog osposobljavanja.

Prenošenje vrijednosti je moguće jer je kultura Burundija, koja je primarno orijentirana na govor, jako dobro razvijena, kompleksna i relevantna za njezine ljude. Međutim, jedno pitanje koje me dugo zanimalo usmjereno je na koje se načine gluhe osobe u društvu Burundija suočavaju s ovim govornim prenošenjem kulture i obučavanjem. U kulturi usmjerenoj na govor, kako gluhe osobe uspijevaju prenijeti svoja iskustva na svoju djecu? Kako roditelji mogu objasniti svojoj gluhoj djeci mudrost koja se nalazi u tim pričama, pjesmama i plesovima koje čujuća zajednica koristi kako bi pripremila mlade ljude za život odraslih?

Kako bi odgovorili na ova pitanja, moje kolege i ja smo proučavali gluhu populaciju u kontekstu njihovog svakodnevnog društvenog i radnog života. Tijekom našeg istraživanja, uočili smo kako je prijenos kulturnih vrijednosti na jako nerazvijenoj razini unutar zajednice gluhih.

Kultura se razvija unutar zadanih okvira određene zajednice i tri su kriterija potrebna kako bi se ta zajednica utemeljila: grupa ljudi, zajednički ciljevi i društvene aktivnosti kreirane kako bi se dokućilo kako će ta grupa postići te zajedničke ciljeve. Populacija gluhih države Burundi ispunjava prvi kriterij, ali joj nedostaju druga dva. Komunikacija među članovima zajednice gluhih je jako otežana zbog nedovoljno čestog kontakta između različitih zajednica unutar države. Obitelji izoliraju gluhe pojedince i, zbog određenih predrasuda, onemogućuju im da ostvare puni

potencijal i obnašaju svoje uloge očeva, majki i odgovornih, autonomnih pojedinaca. Zbog

ove izolacije, gluha djeca koja pohađaju svega nekoliko poduka koje su im dostupne, čes-

to ne mogu komunicirati na znakovnom jeziku s odraslim gluhim osobama iz istog sela.

Priče koje slijede sažimaju situaciju gluhe populacije Burundija. Prva je priča o Pierreu koji ima 58 godina i potpuno je gluhi. On pere odjeću u gradu, to je zanat koji je naučio dok je, kao mladić, radio u domu doktora s kojim se prijateljio. U ovom trenutku, živi s bratom koji je izdvojio radno područje za njega kako bi Pierre mogao prati odjeću koju mu njegovi klijenti donesu. On provodi svo vrijeme radeći i živi u državi gdje klubovi ili bilo kakve službene škole za gluha djecu ne postoje, stoga bi besmisleno bilo pitati susreće li se i druži s drugim gluhim osobama. Centri za obrazovanje koji i postoje otvoreni su samo za gluha djecu, ne za odrasle. Zapravo, kada smo dogovorili sastanak Pierrea i gluhog djeteta koje pohađa program obrazovnog centra, njih dvoje nisu uopće mogli komunicirati jer su im znakovi bili toliko različiti.

Pierre se nikad nije ženio – nitko u selu nije bio voljan živjeti s ovim gluhim čovjekom iako je uistinu vrijedan radnik. Ipak, ovaj bi čovjek – tako bogat iskustvom – mogao biti virtualna knjižnica informacija za mlade gluhe osobe – kad bi se mogla premostiti komunikacijska barijera. Nasuprot njegovim čujućim sugrađanima koji dijele svoje znanje, iskustva i uvide sa zajednicom čujućih, Pierre je odsječen od ostatka gluhe populacije.

Drugi slučaj odnosi se na ženu koja prodaje brašno na seoskoj tržnici. S obzirom na to da ova žena ne zna čitati ni pisati, uvijek je u pratnji člana obitelji koji provjerava transakcije s kupcima. Gluha žena smatra svoju ulogu u ovim transakcijama kao ograničenu.

Ova se žena, također, nije nikad udavala, iako ima petero čujuće djece. Zbog umiješanosti članova njezine obitelji, djeca su odrasla ne poštujući svoju majku. Iako čujuće majke imaju odgovornost i priliku poučiti svoju djecu moralnim vrednotama, primijetili smo

da u slučaju gluhih roditelja, drugi članovi obitelji potkopavaju majčin utjecaj na njezinu djecu. Oni to čine uvjereni da tako pomažu majci, ali djeca nauče poštivati čujuće članove obitelji i ne poštivati gluhe roditelje. Ova će žene vjerojatno ostati neudata i njezin društveni status će ostati beznačajan.

Posljednja priča je o onim gluhim osobama koje su manje izolirane jedne od drugih, ili jer su imali dovoljno sreće da imaju još jednog gluhog pojedinca u vlastitoj obitelji – kao što je slučaj kod četvero gluhih braće i sestara iz istog sela koji imaju čujuće roditelje – ili jer su mladi i stoga mogu pohađati programe obrazovnih centara gdje mogu upoznati druge gluhe osobe. Zbog toga što su ove gluhe osobe u kontaktu jedni s drugima, mogu izmjenjivati svoja iskustva i poučavati jedni druge, pa makar i samo izražavajući radost ili tugu života kao gluhih osoba. Stoga, oni jedni od drugih uče što znači biti gluhi i postojati kao gluha osoba u zajednici Burundija.

Zaključno, nadamo se da će ova posljednja kategorija – manje izoliranih gluhih pojedinaca – predstavljati temelj za prenošenje kulturnih vrijednosti unutar zajednice gluhih Burundija. To je moguće, pod uvjetom da mlađe gluhe generacije nisu odsječene od iskustava gluhih odraslih osoba. I najbolji način za izbjeci ovu razdvojenost između dvije generacije je uključiti, savjetovati se i integrirati gluhe odrasle osobe u svakodnevne obrazovne, socio – kulturne i političke programe namijenjene za Burundi zajednicu gluhih. Nadamo se da će ovaj angažman postati stvarnost u zajednici Burundija u skorijoj budućnosti.

*

Brailleovo pismo

a b c d e f g h i j

k l m n o p q r s t

u v w x y z

? ! ' , - . capital #

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

4. do 7. srpnja 2024. - Međunarodni festival umjetnosti znakovnog jezika „Festival Clin d'Œil“

Od četvrtka, 4. do nedjelje, 7. srpnja 2024., 11. Festivala Clin d'Œil održat će se na raznim mjestima u Reimsu, u Francuskoj.

Od 2003. svake druge godine Clin d'Oeil Festival organizira udruga CinéSourds, čiji je cilj promicanje znakovnog jezika u svim njegovim kulturnim raznolikostima i umjetničkim oblicima.

Festival nudi nastupe uživo, uličnu umjetnost, filmsko natjecanje, koncerte glazbe i pjesama, likovne izložbe te izložbu profesionalnih štandova u Villageu. Istodobno radimo na nizu drugih područja, poput mladih, s edukativnim i umjetničkim radionicama za djecu od 6 do 17 godina, te istraživanja i razvoja kulturne baštine gluhih kroz seminare, konferencije i stručne skupove.

Prezentaciju pod naslovom „Utjecaj Gluhih umjetnosti na zajednicu gluhih u Hrvatskoj“ održati će u četvrtak 4. srpnja član Udruge DLAN – Angel Naumovski. Govorit će o položaju Gluhih u Hrvatskoj te o kulturi gluhih koja se ostvaruje putem različitih projekata i programa, te kako ima pozitivnih promjena zahvaljujući potpisivanju UN-ove konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Izložba će biti smještena u srcu sela Clin d'Oeil, s profesionalnim i umjetničkim štandovima smještenim u kolibama koje je osigurao grad Reims i šatorima na otvorenom.

Štandovi će biti otvoreni svaki dan od četvrtka, 4. srpnja do nedjelje, 7. srpnja 2024. Na jednom od umjetničkih štandova svoje će umjetničke radove (ruksake, privjeske i pernice, ukrasne vrećice) prezentirati Lino Ujčić, član udruge „DLAN“.

Nakon uspješne 2019., prve godine kada su umjetnički i profesionalni štandovi integrirani u Selo, ove godine planiramo proširiti izložbene prostore. Ovi dodatni prostori bit će postavljeni na velikom parkiralištu Stade Delaune, potpuno ograđenom i osiguranom, kako bi se zadovoljila rastuća potražnja.

*

Home Festival Programs Useful information Cashless Applications Partners

Shop Tickets

Français American English

Impact of Deaf Arts on the Croatian Deaf Community

ROUÉ TYS PASS VILLAGE PASS FESTIVAL

Thursday, July 4
11:30 am - 12:15 pm

Presenter: Anja KRUŽIĆ

Presentation Theme: Culture: Deaf Arts

Deaf Awareness Performing Arts Sign Language

Advocacy Change

Duration: 45 minutes

Organization: The Theatre, Audiovisual Arts and Deaf Culture - DLAN

Language: Croatian

